

R O Z S U D O K

V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Idy Hanzelovej a členiek senátu JUDr. Mariany Reiffovej a JUDr. Júlie Horskej, v právnej veci žalobcu **J.**, bytom E., proti žalovanej **Sociálnej poisťovni v Bratislave**, Ul. 29. augusta č. 8, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej o poistnom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 31. marca 2011, č.k. 1S/208/2010-32, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 31. marca 2011, č.k. 1S/208/2010-32, **p o t v r d z u j e .**

Žiadnemu z účastníkov **nepriznáva** náhradu trov odvolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 31. marca 2011, č.k. 1S/208/2010-32, zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej z 12. júla 2010, číslo 17186/2010-BA, ktorým žalovaná zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky v Bratislave z 15. marca 2010, číslo 7001-0210000151-GC09/10, o tom, že žalobcovi ako samostatne zárobkovo činnnej osobe (ďalej len „SZČO“) nezaniklo povinné nemocenské a povinné dôchodkov poistenie ku dňu 2. júla 2009.

Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu vyplýva, že sa stotožnil sa s právnym názorom žalovanej, podľa ktorého pre účely posudzovanie právneho postavenia SZČO vo vzťahu k sociálnemu poisteniu je rozhodujúce ust. § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“), podľa ktorého SZČO je fyzická osoba, ktorá má oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu a advokát zapísaný do zoznamu advokátov nadobúda na účely sociálneho poistenia postavenie SZČO. Zmena formy výkonu advokácie, je vo vzťahu k postaveniu advokáta ako SZČO právne bezvýznamná, žalobca mal podľa výpisu z daňového priznania za rok 2008 príjem, ktorý je zdaňovaný ako príjem zo živnosti a z tohto dôvodu žalobcovi povinné sociálne poistenie vzniklo ku dňu 1. júla 2009. Podľa názoru krajského súdu existencia oprávnenia advokáta na vykonávanie advokátskej činnosti, podmienená jeho zápisom v zozname advokátov vedenom Slovenskou advokátskou komorou až do času, kým advokát nebol vyčiarknutý z takéhoto zoznamu, má za následok, že advokát musí byť považovaný za SZČO pre potreby zákona o sociálnom poistení. Z uvedeného dôvodu je povinne nemocensky poistený podľa § 14 ods. 1 písm. b/ a povinne dôchodkovo poistený podľa § 15 ods. 1 písm. b) a vznik a zánik tohto poistenia sa viaže na podmienky upravené v § 21 zákona o sociálnom poistení. Krajský súd následne poukázal, že túto skutočnosť nemôže ovplyvniť právnou úpravou obsiahnutá v § 12 zákona o advokácii, ktorý upravuje formu, ktorou môže advokát vykonávať advokáciu, lebo základným predpokladom pre výkon advokácie je vykonávanie takejto činnosti fyzickou osobou, ktorá má požadované oprávnenie.

Proti rozsudku krajského súdu podal včas odvolanie žalobca a žiadal, aby odvolací súd rozhodnutie krajského súdu zmenil a napadnuté rozhodnutie žalovanej a prvostupňového správneho orgánu zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie. Namietal, že rozsudok krajského súdu je nesprávny a rozhodnutia žalovaného sú naďalej nezákonné. Poukázal, že sa krajský súd nevysporiadal s tým, z akého dôvodu žalovaný nie je viazaný záväzným potvrdením Slovenskej advokátskej komory (ďalej len „SAK“) vydaným podľa ust. § 71 ods. 2 písm. k) zákona o advokácii. Zákon o advokácii ako všeobecne záväzný právny predpis je záväzný pre každého, a preto je aj žalovaný povinný rešpektovať ust. §71 ods. 2 písm. k) a na účely ust. § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení akceptovať skutočnosť, že SAK záväzne potvrdila, že žalobcovi oprávnenie na samostatný výkon advokácie zaniklo. Jediným subjektom oprávneným rozhodovať o tom, či advokát má alebo nemá oprávnenie na samostatný výkon advokácie, je SAK. Poukázal, že prvostupňový súd prekročil aj svoju právomoc, ak bez osobitného

zákonného zmocnenia zasiahol do právomoci SAK tým, že nerešpektoval jej potvrdenia č. 7/2009-JUDr.Pp/Ma a č. 7/2009-JUDr.De/MA o tom, že žalobcovi zaniklo oprávnenie na samostatný výkon advokácie a vyslovil právny názor v rozpore s týmito potvrdeniami. Podľa jeho názoru ust. § 3 písm. a) bod 2. zákona o sociálnom poistení v spojení s ust. § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení podmienku účasti na sociálnom poistení nezakladá na tom, či žalobca je advokátom v zmysle zákona o advokácii a teda či má možnosť vykonávať advokáciu samostatne, ale podmieňuje len tým, či žalobca má alebo nemá oprávnenie na samostatný výkon advokácie podľa zákona o advokácii. Namietal tiež, že sa súd prvého stupňa vôbec nevysporiadal s návrhom žalobcu zo 16. marca 2011 na prerušenie konania v tejto veci podľa ust. §109 ods. 1 písm. b) OSP, z dôvodu namietaného nesúladu ust. § 71 ods. 2 písm. k) zákona o advokácii v spojení s ust. § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení s Ústavou Slovenskej republiky.

Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žiadala napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave potvrdiť ako vecne správny. Podľa jej názoru Predsedníctvo SAK nie je orgán kompetentný na posúdenie postavenia advokáta ako samostatne zárobkovo činnnej osoby na účely sociálneho poistenia. Vychádzajúc zo zákona o sociálnom poistení je výlučne v kompetencii organizačných zložiek Sociálnej poisťovne posúdiť, či fyzická osoba na účely sociálneho poistenia nadobudla podľa § 5 písm. c) predmetného zákona status samostatne zárobkovo činnnej osoby. Vzhľadom na to, že žalobca ku dňu 2. júla 2009 nesplnil podmienky ustanovené na zánik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby podľa § 21 ods. 4 zákona o sociálnom poistení, žalobcovi povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osoby ku dňu 2. júla 2009 nezaniklo.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10, § 246c a § 250ja OSP preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel jednomyselne k záveru, že odvolanie žalobcu bolo podané nedôvodne.

Podľa § 21 ods. 1 zákona o sociálnom poistení povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osobe vzniká od 1. júla kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu 34) alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou bol vyšší ako 12-násobok

vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 9, a zaniká 30. júna kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu 34) alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou nebol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 9, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 21 ods. 4 písm. b) zákona o sociálnom poistení povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie zaniká vždy samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 5 písm. b) a c) dňom zániku týchto oprávnení, a samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 5 písm. c) odo dňa vzniku pracovného pomeru, v ktorom na výkon činnosti je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu, 21) ak od tohto dňa podľa svojho vyhlásenia nevykonáva činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby uvedenej v § 5 písm. c).

Žalovaná v napadnutom rozhodnutí ako aj krajský súd v rozsudku podrobne odôvodnili, prečo žalobca, ktorý sa stal od 1. júla 2009 spoločníkom a zároveň konateľom spoločnosti s ručením obmedzeným, poskytujúcej advokátske služby podľa § 15 zákona o advokácii, nezaniklo povinné sociálne poistenie ako samostatne zárobkovo činnnej osobe podľa § 21 zákona o sociálnom poistení.

Podľa názoru odvolacieho súdu existencia oprávnenia advokáta na vykonávanie advokátskej činnosti, podmienená jeho zápisom v zozname advokátov vedenom Slovenskou advokátskou komorou až do času, kým advokát nebol vyčiarknutý z takéhoto zoznamu, má za následok, že musí byť považovaný za samostatne zárobkovo činnú osobu pre potreby zákona o sociálnom poistení. Z uvedeného dôvodu je povinne nemocensky poistený podľa § 14 ods. 1 písm. b) a povinne dôchodkovo poistený podľa § 15 ods. 1 písm. b) zákona o sociálnom poistení a vznik a zánik tohto poistenia sa viaže na podmienky upravené v § 21 zákona o sociálnom poistení.

Túto skutočnosť nemôže ovplyvniť právna úprava obsiahnutá v § 12 zákona o advokácii, ktorý upravuje formu, ktorou môže advokát vykonávať advokáciu, lebo základným predpokladom pre výkon advokácie je vykonávanie takejto činnosti fyzickou osobou, ktorá má zákonom požadované oprávnenie. Na výkon advokátskej činnosti je teda oprávnený len advokát, ktorý je zapísaný do zoznamu advokátov, ktorý vedie Slovenská advokátska komora. A práve vymedzenie samostatne zárobkovo činnnej osoby podľa § 5

písm. c) zákona o sociálnom poistení je odvodené od samotného oprávnenia vykonávať túto činnosť.

Navyše § 15 zákona o advokácii upravuje špecifické podmienky, za ktorých advokáti môžu vykonávať advokáciu ako konatelia spoločnosti s ručením obmedzeným a účasť advokáta v takejto spoločnosti je viazaná na existenciu oprávnenia na poskytovanie advokátskych služieb jednotlivých spoločníkov a konateľov, ktorými môžu byť len advokáti, a ktorých účasť v spoločnosti zaniká vyčiarknutím zo zoznamu advokátov, v skutočnosti stratou oprávnenia na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu.

Najvyšší súd v tejto súvislosti poukazuje aj na názor ústavného súdu, ktorý už v obdobnej veci vyslovil, že *„predmetný právny výklad najvyšším súdom nevykazuje nedostatky, ktoré by odôvodňovali záver o porušení základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru“* (II.ÚS 508/2010-15).

V súvislosti so žalobcom uvádzanými potvrdeniami Slovenskej advokátskej komory, najvyšší súd poznamenáva, že uvedené sú jedným z podkladov rozhodnutia, pričom Slovenská advokátska komora, nie je oprávnená poskytovať záväzný výklad ustanovení zákona o sociálnom poistení voči tretím osobám, pretože už z jej povahy ako samosprávnej stavovskej organizácie vyplýva, že môže upravovať a riadiť vzťahy len dovnútra, teda vo vzťahu k advokátom, ktorých združuje, a nie vo vzťahu k iným orgánom verejnej správy. Z tohto dôvodu nemohlo ani dôjsť k zasiahnutiu do jej právomoci a taktiež nebol daný ani dôvod na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b) OSP.

Vzhľadom na uvedené dôvody odvolací súd rozsudok Krajského súdu v Bratislave podľa § 219 ods. 1 a 2 OSP potvrdil.

Účastníkom Najvyšší súd Slovenskej republiky nepriznal náhradu trov odvolacieho konania, lebo žalobca nebol v odvolacom konaní úspešný a žalovanej v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli (§ 250k ods. 1 a § 246c OSP v spojení s § 224 ods. 1 a ods. 2 OSP).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. septembra 2011

JUDr. Ida Hanzelová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :
Mária Kráľová